

Tužilac ignoriše slučaj mostarskih stanova

Vlasti u Sarajevu, Banja Luci i Mostaru potrošile su najmanje 9 milijuna KM za kupovinu i rekonstrukciju stanova za 115 stranačkih funkcionera i vladinih službenika. I dok su u Sarajevu i Banja Luci zbog sumnje u zloupotrebu proračuna, pokrenuti sudski postupci protiv čelnika entitetskih vlada, za mostarski slučaj još niko nije odgovarao.

Mada vlasnici, bivši i sadašnji članovi Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) ne vide ništa sporno u načinu na koji su stekli stanove u Mostaru, Financijska policija Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) ne dijeli njihovo mišljenje. Istražitelji su prije šest godina na zahtjev Tužiteljstva Hercegovačko-neretvanskog kantona (HNK) započeli kontrolu dokumentacije preduzeća koje je izgradilo tri stambene zgrade. Izvještaj u kojem se navode brojne nezakonitosti dostavljen je Tužiteljstvu koje do danas nije otvorilo istragu. Glavni tužitelj Nijaz Mehmedbašić, kome je izvještaj upućen, kaže: 'Sjećam se da ima nešto.' On je Centru za istraživačko novinarstvo (CIN) iz Sarajeva obećao dostaviti informacije o sudbini ovog predmeta, ali to nije učinio ni nakon niza ponovljenih poziva novinara.

Entitetske vlasti u BiH su od 1998. do 2000. godine su u nastojanju da iskoriste rupe u zakonu dodijelili stanove svojim stranačkim kolegama a da o tome nije obaviještena javnost. Odluke političara da stanove kupe o trošku poreskih obveznika nisu objavljivane u službenim glasilima, a donošene su i bez kriterija o tome ko su kadrovi koji zaslužuju ove privilegije.

Banjalučki tužitelji su 2004. godine optužili predsjednika Vlade Republike Srpske (RS) Milorada Dodika i bivšeg ministra finansija Novaka Kondića da su u periodu od 1998. do 2000.

godine, nezakonito, iz republičkog proračuna potrošili preko 2,8 milijuna KM za kupovinu 21. stana odabranim kadrovima. Dvije godine poslije, Okružni sud u Banjaluci oslobodio ih je optužbi uz obrazloženje da odluke nisu donijeli pojedinci već Vlada koja kao kolektivni organ ne može krivično odgovarati.

U sarajevskom slučaju, Tužilaštvo BiH je optužilo nekadašnjeg visokog dužnosnika Stranke demokratske akcije (SDA) i premijera Vlade FBiH Edhema Bičakčića i njegovog zamjenika u Vladi, Dragana Čovića, predsjednika HDZ-a. Oni su osumnjičeni da su iz Federalnog proračuna bez znanja Vlade odobrili 7,8 milijuna KM za kupovinu i sanaciju djelatnicima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u FBiH.

Za razliku od Banja Luke i Sarajeva gdje su novci izdvojeni iz entitetskih proračuna, stanovi u Mostaru su kupovani dijelom od sredstava federalnih i županijskih institucija i javnih poduzeća.

Najmanje 3 miliona KM je utrošeno za kupovinu stanova bivšim i aktualnim članovima HDZ-a. Stanovi se nalaze u tri susjedne zgrade u Mostaru u ulicama Akademika Ivana Zovke, Biskupa Buconjića i Ante Starčevića. Gradila ih je mostarska firma Tempo-Vranica.

Financijska policija FBiH je otkrila brojne nepravilnosti u vezi sa plaćanjem ovih stanova. Na račun Tempo-Vranice novac je pristizao iz različitih izvora. Financijska policija FBiH je dovela u pitanje to što su institucije u FBiH i javna preduzeća uplaćivala novac a da nisu navele za što je novac namijenjen. Uplate tih institucija i preduzeća u poslovnim knjigama Tempo-Vranice nisu vođena na njihovo ime. U izvještaju se navodi da je novac preusmjeravan za stanove funkcionerima, i to na osnovu naloga ispisanih rukom, na papirićima i uplatnicama. Također nedostajali su ugovori o kupovini stanova, a policija je dovela u pitanje i prijenos sredstava sa jednog kupca na drugog.

Aktuelni direktor Tempo-Vranice Dragan Vrljić odbio je za CIN komentirati slučaj. Bivši direktor ovog poduzeća, Jozo Čutuk izjavio je policiji da su 'pojedinci koji su uzeli stanove znali da se uplate odnose na njihove stanove.'

Najveći dio novca za ove stanove, u ukupnom iznosu od 2,1 milijuna KM uplatili su Hercegovačka banka, Javno podduzeće Urbing, Ministarstvo prometa i komunikacija Mostar, Mondo, HPT Mostar i Javno podduzeće Željeznice Mostar.

Primjera radi, Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH uplatilo je 320.000 KM, a ovaj iznos je podijeljen na sedam različitih kupaca među kojima je i Ignacije Dodik, sudac Vrhovnog suda FBiH.

Ministarstvo je za kupovinu njegovog stana platilo 50.359 KM. Još 120.000 KM su uplatili Mostarski Soko, Elektroprivreda HZ HB, Mondo i Dodik sam. Kako je stan koštao nešto više od 120.000 KM, višak je prebačen za kupovinu stana Federalnog ministarstva odbrane -HV0, bez podataka za koga je stan namjenjen..

U razgovoru za CIN Dodik je rekao da ne zna ko je dao novac za njegov stan od 83 metra kvadratna, te da je rješenje njegovog stambenog pitanja bilo dio pogodbe sa HDZ-om, strankom koja ga je predložila za federalnog ministra pravde.

On je tu dužnost obnašao od 12. decembra 1998. do 15. septembra 1999. godine.

'To mi je dato kada sam obnašao dužnost ministra pravde FBiH i to ne samo meni nego i ostalima. Stanovi su davani. Kako i šta, ja vam zaista to ne mogu reći', kazao je Dodik.

Prema podacima iz izvještaja Financijske policije, ugovor o predujmu Dodikovog stana potpisan je 24. septembra 1999. godine, devet dana nakon što je napustio ministarsku funkciju.

Dodikov susjed i raniji stranački kolega, Vlado Majstorović,

danas rektor Sveučilišta u Mostaru također kaže da ne zna ko je sve i u kojoj sumi platio njegov stan.

‘Vjerovatno su to poduzeća koja su htjela i željela da ... ne meni da uplate ... da uplate Sveučilištu da bi se napravila financijska konstrukcija da se Vranici isplati stan’, kaže Majstorović.

Objašnjava da je u to vrijeme postojala odluka čelništva Sveučilišta da se svi profesori koji nemaju riješeno stambeno pitanje obrate institucijama i firmama sa molbom za financijsku pomoć za kupovinu stana.

On se međutim u razgovoru za CIN nije mogao sjetiti imena čelnika Sveučilišta niti drugih profesora koji su na ovaj način došli do stana.

U vrijeme kupovine njegovog stana od 96,5 metara kvadratnih, vrijednog preko 135.000 KM, Majstorović je bio ministar prosvjete kulture i športa HNK. Prema podacima Financijske policije Vlada tog kantona, poduzeće Financ Mostar, Sveučilište, Elektroprivreda HZ HB, Soko i Ministarstvo obrane FBiH – HVO Mostar za njegov stan su uplatili 98.000 KM.

Vlada HNK, Elektroprivreda HZ HB i Ministarstvo prometa i komunikacija FBiH su u dopisu CIN-u saopćile da nemaju ništa sa kupovinom stanova.

Prema izvještaju Financijske policije Vlada HNK je uplatila i 30.000 KM za stan Željka Obradovića, člana HDZ-a i aktualnog direktora Federalne uprave za geodetske poslove. U tom periodu Obradović je bio župan HNK.

‘Mislim da su skoro svi ministri dobili određena sredstva za rješavanje stambenog pitanja’, kaže Obradović. Preko 37.000 KM uplatio je Ured župana na čijem je čelu on bio.

‘Imali smo mi u uredu župana određena sredstva koja smo koristili za rješavanje stambenog pitanja ... mislim ... sve je

bilo legalno', kaže Obradović. Tako je on došao do stana od 119 kvadrata.

Javni novac nije štedio ni kantonalni porezni ured u Mostaru koji je sa 85.000 KM sufinancirao kupovinu stana tadašnjem direktoru Augustinu Mišiću. Stan je trebao biti u zgradi u ulici Ante Starčevića, ali je ipak kupljen na drugoj adresi, u ulici Svetog Leopolda Mandića u Mostaru.

Mišić, nekada aktivni član HDZ-a, danas direktor poduzeća Fircon u Mostaru kaže: 'Porezna uprava je tada raspolagala sa vlastitim sredstvima.'

Tadašnji direktor Porezne uprave Federacije (PU FBiH) Ramiz Džaferović, danas direktor Razvojne banke FBiH kaže da se radilo o sredstvima namaknutim dijelom i od prinudne naplate poreza. Prema Džaferoviću ta su se sredstava mogla koristiti za kupovinu stanova kadrovima Porezne uprave.

Zapadnohercegovački kanton, Željeznice HB, Soko i Urbing platili su 240.000 KM za stan od 106 kvadrata koji je pripao Bariši Čolaku, ministru pravde BiH. Čolak je odbio razgovarati sa CIN-om, poručivši preko šefice ureda kako ne vidi ništa sporno u kupovini njegove imovine.

Blizu 340.000 KM plaćen je stan Nevenka Hercega, federalnog ministra za turizam. I on kaže da tu nema ništa nelegalno. Novac za stan od 142 metra kvadratna dali su neimenovano poduzeće, Elektroprivreda HZ HB, Hrvatska pošta i telekomunikacije Mostar, Urbing Mostar, Ceste HR HZ Mostar, te privatno poduzeće Inter Invest iz Mostara u vlasništvu mostarskog tajkuna Dinka Slezaka. Herceg je rekao kako su Ceste izdvojile novac jer je bio u Upravnom odboru te firme, Interinvest Mostar je, kaže, njemu samo posudio novac koji je vratio, a ostale uplate je odbio komentirati.

U izvještaju financijske policije FBiH na spisku imena kojima su bili namijenjeni stanovi nalazi se i Martin Raguž, član Državnog parlamenta BiH. Raguž kaže:

'Tad su se dužnosnicima dodjeljivali stanovi i nešto je odradilo Ministarstvo obrane. Ne znam sve detalje.'

Objašnjava da je stan dobio kao predstojnik ureda tadašnjeg ministra odbrane FBiH Ante Jelavića, ali ga je vratio da bi uzeo drugi kojeg je, kaže, sam platio i renovirao.

'To su bili neka vrsta, uvjetno rečeno kadrovskih stanova' kaže Raguž uz napomenu kako su u to vrijeme hrvatski kadrovi uglavnom bili članovi HDZ-a BiH koja nije imala političku alternativu. U međuvremenu došlo je do podjele stranke na HDZ BiH i HDZ 1990. Neki su pojedinci prestali biti politički aktivni. No, i dalje njeguju dobrosusjedske odnose.

'Pozdravimo se. Kao susjedi mislim da tu nismo izgubili tu dimenziju', rekao je Raguž za CIN.